

CO POWINIEN UMIEĆ 4-LATEK

(profil rozwojowy dziecka 4-letniego)

na podstawie książki *Diagnoza i wspomaganie rozwoju psychoruchowego dziecka w wieku przedszkolnym* K. Skarbek, I. Wrońskiej

UMIĘTNOŚCI W ZAKRESIE MOTORYKI DUŻEJ

- potrafi kopać i rzucać piłkę
- łąpie piłkę przedramionami, przyciskając ją do siebie
- umie trafić piłką do kosza z odległości 1,5 m
- potrafi przeskoczyć z rozbiegu przeszkodę o wysokości 20-25 centymetrów
- potrafi stać na jednej nodze z otwartymi oczami przez około 15 sekund
- potrafi skakać w różnych kierunkach (do przodu, do tyłu, w bok)
- potrafi przeskakiwać z jednej nogi na drugą
- wchodzi i schodzi po schodach krokiem naprzemiennym nie trzymając się poręczy

UMIĘTNOŚCI W ZAKRESIE MOTORYKI MAŁEJ

- rysuje w ograniczonym polu (potrafi się zmieścić między dwoma liniami, np. zaznaczając drogę w środku ścieżki)
- zamalowuje powierzchnię kartki lub wyznaczony fragment (bez precyzyjnego trzymania się w konturze)
- opanowuje coraz więcej umiejętności samoobsługowych (czesze włosy, myje zęby, buzię, rozbiera się i ubiera bez zapinania guzików)
- rysuje prosty schemat człowieka (co najmniej cztery elementy ciała, pojawia się tułów)
- potrafi przeciąć kartkę nożyczkami
- potrafi ulepić z plasteliny proste elementy (kulka, wałek, miseczka)

UMIĘTNOŚCI W ZAKRESIE PERCEPCJI WZROKOWEJ

- układa układankę z co najmniej 4 elementów
- potrafi odnaleźć nazwany przedmiot na obrazku z wieloma szczegółami
- potrafi złożyć prostokąt z czterech jednakowych kawałków mając przed sobą wzór

- potrafi odgadnąć z pamięci, który z szeregu przedmiotów został zakryty
- potrafi nazwać podstawowe kolory
- różnicuje około 6-8 figur geometrycznych (wyszukuje taką samą)
- potrafi narysować kwadrat oraz krzyżyk z dwóch skośnych linii wg. wzoru

UMIĘTNOŚCI W ZAKRESIE ORIENTACJI W SCHEMACIE CIAŁA I KIERUNKACH W PRZESTRZENI

- wskazuje i nazywa poszczególne części ciała
- rozumie wyrażenia: przód-tył, do góry-na dół, w bok
- różnicuje odległość: daleko-blisko, wysoko-nisko
- rozumie znaczenie przyimków odnoszących się do położenia przedmiotów w przestrzeni i stosuje je w praktycznym działaniu: w, do, na, pod

UMIĘTNOŚCI W ZAKRESIE PERCEPCJI SŁUCHOWEJ

- rozpoznaje głosy i dźwięki wydawane przez różne zwierzęta, instrumenty i niektóre pojazdy
- rozpoznaje odgłosy dochodzące z otoczenia (np. kroki na schodach, szum pralki, telefon, itp.)
- potrafi pokazać, skąd dochodzi głos
- powtarza ze słuchu ciąg 3-4 liczb i krótkie zdanie
- dopowiada rymowane wyrazy w trakcie uczenia się znanego wiersza
- różnicuje wyrazy z głoskami opozycyjnymi, np. półka-bułka, teczka-beczka

UMIĘTNOŚCI W ZAKRESIE MOWY

- rozwija umiejętność nazywania coraz większej liczby przedmiotów, zjawisk, zdarzeń
- buduje zdania rozwinięte i złożone
- poprawnie wymawia głoski *s*, *z*, *c*, *dz*, najczęściej wymawia *sz* i *ź*, nieco później *cz* i *dź*
- często nie wymawia jeszcze głoski *r*
- zaczyna używać określeń dotyczących prostych związków przyczynowo-skutkowych, np. *aby*, *dlatego*, *bo*
- zaczyna używać określeń dotyczących najprostszycch relacji czasowych, np. *jutro*, *po obiedzie*

- zadaje bardzo dużo pytań, np. dlaczego?, po co?
- często używa wyrazów nazywających cechy (przymiotniki, przysłówki) oraz posługuje się wyrażeniami przyimkowymi do określania relacji przestrzennych, np. na, pod, do, przed
- opowiada co widzi na obrazku poprzez wyliczanie elementów
- opowiada co dzieje się na obrazku za pomocą pojedynczego czasownika lub prostego zdania

UMIEJETNOŚCI MATEMATYCZNE

Klasyfikowanie

- łączy dwa przedmioty na zasadzie takie same
- grupuje pary obiektów powiązanych ze sobą, np. talerz i łyżka
- czasami łączy obiekty po trzy kierując się własnym doświadczeniem i wiedzą o świecie
- z pomocą nauczyciela grupuje przedmioty wg. kryterium użytkowego, np. to jest w kuchni, to jest do kąpania
- po zademonstrowaniu rozdziela przedmioty według wielkości, koloru, materiału (klocki żółte i czerwone, duże i małe, drewniane i plastikowe)

Liczenie

- wie, że dotykając jeden liczman trzeba wypowiedzieć jedno słowo - stosuje zasadę "jeden do jednego"
- potrafi wymienić nieco więcej liczebników, ale nie rozumie w pełni ich liczebnikowego znaczenia
- stara się wymieniać liczebniki po kolei
- gdy liczy większa ilość przedmiotów, początkowo wypowiada znane sobie liczebniki a potem wymienia ponownie te same lub inne w niepoprawnej kolejności
- nie rozumie jeszcze istoty liczenia i koncentruje się na samej czynności liczenia
- nie rozumie zazwyczaj, że ostatni wypowiedziany liczebnik oznacza liczbę policzonych przedmiotów, zapytane ile jest? zaczyna liczyć od nowa

Dodawanie i odejmowanie

- wie, że trzeba liczyć obiekty po zmianach typu dodać i odjąć
- orientuje się, że w wyniku dodawania i odejmowania zmienia się liczebność zbiorów
- na pytanie, ile jest? pokazuje czynność liczenia, rozumuje tak: mało-bo krótko liczyłem, dużo - bo długo liczyłem
- licząc, wymienia kilka liczebników na okrągło
- niektóre dzieci w tym wieku potrafią wymienić we właściwej kolejności kilka liczebników i przeliczając obiekty, wymieniają właściwy liczebnik

UMIEJĘTNOŚCI W SFERZE EMOCJONALNO-SPOŁECZNEJ

- **W zakresie samoobsługi:** samodzielnie korzysta z toalety; myje i wyciera ręce; potrafi samodzielnie umyć twarz; posługuje się łyżką i widelcem; potrafi rozebrać się, zakłada luźniejsze części garderoby, np. spodnie
- wzrasta zdolność do samokontroli, np. zwykle potrafi sobie wytłumaczyć bez płaczu i wpadania w złość decyzje, które podejmuje wobec niego dorosły
- zaczyna pojawiać się zdolność do reakcji odroczonych i umiejętności kontrolowania swoich ekspresji (zaczyna kontrolować wybuchy złości i żalu, potrafi poczekać na swoją kolej)
- pojawia się zdolność rozumienia i respektowania zasad społecznych obowiązujących w grupie
- prosi o pozwolenie, np. gdy chce skorzystać z zabawki innego dziecka
- kształtuje się umiejętność współdziałania w grupie, np. wspólnie buduje z klocków
- potrafi przygotować przybory do rysowania i rozłożyć na stołach dla całej grupy, pełni rolę dyżurnego
- zaczyna uczestniczyć w zabawach tematycznych i grach z regułami, np. potrafi bawić się w sklep, w chowanego
- głębiej przeżywa takie emocje jak wstyd, zakłopotanie, duma, zazdrość
- dysponuje coraz większym zasobem słów do nazywania emocji swoich i innych
- występuje przed innymi, chce się popisać